

Sl. No. :

नामांक

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--	--

No. of Questions — 28

S—74—Sindhi (T.L.)

No. of Printed Pages — 11

माध्यमिक परीक्षा, 2021
SECONDARY EXAMINATION, 2021

सिन्धी

SINDHI

(Third Language)

समय : $3\frac{1}{4}$ घण्टे

पूर्णांक : 80

परीक्षार्थियों के लिए सामान्य निर्देश :

- (1) परीक्षार्थी सर्वप्रथम अपने प्रश्न पत्र पर नामांक अनिवार्यतः लिखें ।
- (2) सभी प्रश्न हल करने अनिवार्य हैं ।
- (3) प्रत्येक प्रश्न का उत्तर दी गई उत्तर-पुस्तिका में ही लिखें ।
- (4) जिन प्रश्नों के आन्तरिक खण्ड हैं, उन सभी के उत्तर एक साथ ही लिखें ।
- (5) प्रश्न का उत्तर लिखने से पूर्व प्रश्न का क्रमांक अवश्य लिखें ।

S-74-Sindhi (T.L.)

S-509 ★

[Turn over

(6). प्रश्नों का अंकभार निम्नानुसार है ।

खण्ड	प्रश्नों की संख्या	अंक प्रत्येक प्रश्न	कुल अंक भार
खण्ड - अ (A)	1 (i से x), 2 से 11 = 20	1	20
खण्ड - ब (B)	12 से 19 = 8	2	16
खण्ड - स (C)	20 से 23 = 4	4	16
खण्ड - द (D)	24 से 25 = 2	5	10
खण्ड - य (E)	26 से 28 = 3	6	18

खण्ड - अ

1. हेठियनि सुवालनि जा सही जवाब चूडियो - 10 × 1 = 10
- (i) "जन गन मन" जो रचियता आहे -
- (अ) महात्मा गांधी (ब) सुभाष चंद्र बोस
(स) बंकिमचन्द्र चटर्जी (द) रविन्द्र नाथ टैगोर ।
- (ii) "सफ़र" कहाणीअ जो लेखक आहे -
- (अ) कला प्रकाश (ब) जेठो लालवाणी
(स) ईश्वर चंदर (द) कन्हैयालाल अगनाणी ।
- (iii) बुढीअ खे शौक हो -
- (अ) किताब पढण जो (ब) रांद करण जो
(स) पराई पचर करण जो (द) लिखण जो ।
- (iv) 'खुंध खुंध करणु' जी माना आहे -
- (अ) मना करणु (ब) टोक टोक करणु
(स) घणो खाइणु (द) धटि वधि गाल्हाइणु ।
- (v) 'बीड़ा' लफ़्ज जो अददु वाहिद आहे -
- (अ) बहण (ब) ज़ेवर
(स) बकल (द) बीड़ो ।
- (vi) जिंस मोनिस जो मिसाल आहे -
- (अ) बकरी (ब) घोड़ो
(स) हाथी (द) हिरणु ।

(vii) जबिरो लफ़्ज जो ज़िदु आहे -

(अ) महिनती	(ब) कमज़ोर
(स) ताकतवर	(द) बलवान ।

(viii) 'गीतनि जा मोती' कविता लिखी आहे -

(अ) गोवर्धन भारती	(ब) हरी दिलगीर
(स) ढोलण राही	(द) किशनचंद बेवसि ।

(ix) सिट पूरी करियो -

असीं शल ज्ञान ऐं विज्ञान सां बहिकायूं ।

(अ) गुलशन खे	(ब) भारत खे
(स) जगत खे	(द) ज़हन खे ।

(x) कवीअ 'कुदरत वारा' कंहिखे चयो आहे -

(अ) इंसान खे	(ब) राजा खे
(स) परमात्मा खे	(द) हुस्न खे ।

निर्देश : (2 - 8) हेठि डिनल टुकिरे खे ध्यान सां पढ़ी सुवालनि जा जवाब लिखो-

अजु कल्ह जी ज़िंदगी कश्मकश ऐं तनाव वारी आहे । हर हिकु इंसानु सिहत जो ख्यालु न करे, पैसो कमाइण में मशगूलु आहे । मन जी शांती विजाए कंहि खेत्र में नालो कढण जी कोशिश करे थो । इंसान पाण खे माया जाल में फासाए रखे थो ऐं पंहिजे लाइ नवां नवां मसइला पैदा करे थो । जाहिरी अंग्रेजी दवाउनि जे चकर में अची गुलामु बणजी थो पदे । अफ़सोस सद अफ़सोस इंसान खे इहा जाण न आहे त अंग्रेजी दवाउनि में अहिड़ा त ज़हरीला असर आहिनि, जे रोगनि खे दबाए नकली चमत्कार डेखारीनि थियूं । पोइ गुझियुनि बीमारियुनि खे जनमु डेई इंसान जो अंतु आणीनि थियूं । जेकडहि इंसानु चाहे थो त संदसि शरीरु निरोगी रहे ऐं मनु चुस्तु रहे त इंसान खे घुरिजे त पंहिजे जीवन जी परघोर लहे । जीवन जी परघोर कुदरती नेमन सां लही सघिजे थी । "जीअं नूर बिना सभु कुडु आहे तीअं सिहत बिना सुज आहे ।"

2. मथिए टुकिरे जो सुहिणो सिरो लिखो । 1
3. इंसान पंहिजे लाइ नवां नवां मसइला कीअ थो पैदा करे ? 1

4. जीवन जी परघोर कीअ लही सघिजे थी ? 1
5. 'रोगी' लफ़्ज जो ज़िदु लिखो । 1
6. 'सिहत' जी माना हा आहे ? 1
7. अंग्रेज़ी दवाउनि मां कहिड़ा नुकसान आहिनि ? 1
8. सिहत बिना सभु सुज आहे । कीअ ? 1

निर्देश : (9 - 11) सही लफ़्ज चूडे खाल भरियो :

(शैतान, चादर, जल जी धारा)

9. को सूरत में इंसान चवे को शर भरियो चवे । 1
10. मुंहिजो जीवन दुख ऐं सुख जंहिंजा ब किनारा । 1
11. धरती रात जी लाहे निंड मां झटि पटि जागी आहे । 1

खण्ड - ब

निर्देश : (12 - 19) हेठियनि सुवालनि जा ज़वाब लिखो :

12. पढ़ण जे तरीके बाबति 'बेकनि' जा कहिड़ा वीचार आहिनि ? 2
13. 'उमर मारुई' एकांकीअ में कहिड़ो संदेश डिनल आहे ? 2
14. 'बुढ़ा आश्रम' कहाणीअ में समाज जो कहिड़ो चिटु चिटयलु आहे ? 2
15. सिंधियुनि जी खासि पोशाक कहिड़ी आहे ? 2
16. 'शाह लतीफ़' मालिक दरि कहिड़ी वेनती कई आहे ? 2
17. कवीअ 'महिनत' बैत ज़रीए कहिड़ो संदेश डिनो आहे ? 2
18. 'गुलनि जी टोकिरी' कविता में कवीअ रात ऐं डीह जी उपमा कंहिंसा कई आहे ? 2
19. 'कुदरत वारा' कविता में कवीअ कंहिंजो उम्दो मेलापु डेखारियो आहे ? 2

निर्देश : (20 - 23) हवाला समुझायो :

20. "भलाई करे उहो उपाव मूखे बुधाइ, मां उहो ज़रूर कंदुसि ।" 4

या

"हाणे मूखॉ हर बीं टीं महिने गाडीअ जी मुसाफिरी पुजे कान थी ।"

21. "अबा डुबिरे शरीर जा कहिड़ा हाल ? सीउ तपु थी पियो अथमि । सिजु चढ़े त को शरीर में सघ पवे ।" 4

या

"जडहिं रत कटोरो डिजे थो तडहिं भत कटोरो मिले थो ।"

22. "सांईमि सदाई करीं मथे सिंधु सुकारु,
दोस मिठा दिलदार, आलम सभु आबादु करीं ।" 4

या

"तुंहिजे अंहिंसा जो राजु, दुनिया दूर दूर बुधो,
हैरत खाईदो थे वतियो, साराहींदो थे वतियो ।"

23. "जप जाप कयुमि, पूजा पाठु कयुमि,
वजी गंगा ते इश्नानु कयुमि,
सोचे समुझी वेद पुराण पढ़ियमि,
साम्हूं कुदरत जो कर्तारू डिठुमि ।" 4

अथवा

"वेई हली संसार मां सुस्ती,
सभ में आई चाह ऐं चुस्ती ।
नढिड़ा डिघिड़ा कोमल किरणा,
चिलकनि चिमिकनि जगमगु झरणा ।"

खण्ड - द

24. किनि बि पंजनि इस्तलाहनि जी माना लिखी जुमिले में कमि आणियो -

5 × 1 = 5

- (i) खिखो विखो थियणु
- (ii) बाहि बारणु
- (iii) दिलि वठणु
- (iv) रूक जा चणां चबाइणु
- (v) कंडा पोखणु
- (vi) निंड फिटणु
- (vii) धोबी हणणु
- (viii) डिठो करणु
- (ix) पाणी विलोइणु
- (x) फटनि ते लणु बुरिकणु ।

25. इस्मु छा खे चइजे थो ? इस्म जे किस्मनि जा नाला लिखो ।

5

या

इस्मु जाति ऐं इस्मु तसगीर जा मिसाल डेई समुझायो ।

खण्ड - य

26. कंहिं बि हिक विषेय ते मज़मून लिखो :

6

- (i) सिंधियत डीहं चेटीचण्डु .
- (ii) सफाई अभियान ऐं भारत
- (iii) 'कोरोना' जे बचाव जा उपाव
- (iv) इन्टरनेट जी अहिमियत ।

27. दोस्त / साहेडीअ खे जनम डीहं जूं वधायूं डीदें खतु लिखो ।

6

या

भाउ जी शादीअ में वजण लाइ प्रिंसीपाल खे चइनि डीहनि जी मोकल वास्ते दरख्वास्त लिखो ।

या

नगर निगम जे मेयर खे रस्तनि जी मरम्मत बावति दरख्वास्त लिखो ।

28. 'मुल्हु' कहाणीअ में अमां बावति पंहिंजा वीचार लिखो ।

6

या

रविन्द्रनाथ टैगोर जी शखिसयत जी जाण डियो ।

या

'ए दाता' कविता जो सारू पंहिंजे लफ़्जनि में लिखो ।

ڪنڊ - (A)

$$10 \times 1 = 10$$

1. هيٺين سوالن جا صحيح جواب چونڊيو۔
- (i) «جن گن من.....» جو چيٽا آهي۔
 (آ) مهاڻا گانڌي ،
 (ب) سپاس چندر بوس
 (ٺ) بنڪم چندر چترجي
 (د) رويندر نات ٽيگور
- (ii) «صفر» ڪهائيءَ جو ليڪڪ آهي۔
 (آ) ڪلا پرڪاش
 (ب) جينو لالواڻي
 (ٺ) ايشور چندر
 (د) ڪنھيا لعل اگناڻي
- (iii) ٻڍيءَ کي شونق هو۔
 (آ) ڪتاب پڙهڻ جو
 (ب) راند ڪرڻ جو
 (ٺ) پراڻي پچر ڪرڻ جو
 (د) لکڻ جو
- (iv) «ڪنڌ ڪنڌ» ڪرڻ جي معنيٰ آهي۔
 (آ) منا ڪرڻ
 (ب) ٽوڪ ٽوڪ ڪرڻ
 (ٺ) گهڻو ڪاڻڻ
 (د) گهٽ وڌ ڳالهائڻ
- (v) «پيڙا» لفظ جو عدد واحد آهي۔
 (آ) ٻٽڻ
 (ب) چيور
 (ٺ) بڪل
 (د) پيڙو
- (vi) جنس مونس جو مثال آهي۔
 (آ) بڪري
 (ب) گهوڙو
 (ٺ) هاڻي
 (د) هرڻ
- (vii) «جبروءَ» لفظ جو ضد آهي۔
 (آ) معنيٰ
 (ب) ڪمزور
 (ٺ) طاقتور
 (د) بلوان
- (viii) «گيتن جا موتي» ڪوٺيا لکي آهي۔
 (آ) گوورڌن پارتي
 (ب) هري دل گير
 (ٺ) ديولن راهي
 (د) ڪششچند بيوس

[Turn over

(ix) سٺ پوري ڪريو -

«اسين شل گيان ۽ وگيان سان بهڪايون»

(ا) گلشن کي (ب) ڀارت کي

(ث) جڳت کي (د) ذهن کي

(x) ڪوي «قدرت وارا» ڪنهن کي چيو آهي -

(ا) انسان کي (ب) راجا کي

(ث) پرمتا کي (د) حُسن کي

نوٽ : (2 - 8) هيٺ ڏنل نُڪري کي ڌيان سان پڙهي سوالن جا جواب لکو -

آڇ ڪلهه جي زندگي ڪشمڪش ۽ تناؤ واري آهي هر هڪ انسان صحت جو خيال نه ڪري، پئسو ڪمائڻ ۾ مشغول آهي. من جي شائتي و ڄاڻي ڪنهن ڪيتر ۾ نالو ڪيائڻ جي ڪوشش ڪري ٿو. انسان پاڻ کي مايا جال ۾ ڦاسائي رکي ٿو ۽ پنهنجي لاءِ نوان نوان مسئلا پيدا ڪري ٿو. ظاهري انگريزي دوائن جي چڪر ۾ اچي غلام بڻجي ٿو پوي. افسوس سد افسوس انسان کي اها ڄاڻ نه آهي. ته انگريزي دوائن ۾ اهڙا ته زهريلو اثر آهن، جي روڳن کي دٻائي نڪلي چمتو ڪار ڏيکارين ٿيون. پوءِ گوجهيون بيماريون کي جنم ڏيئي انسان جو انت آڻن ٿيون. جيڪڏهن انسان چاهي ٿو ته سندس شرير نروڳي رهي ۽ من چُست رهي ته انسان کي گهر جي ته پنهنجي جيون جي پر گهور لهي. جيون جي پر گهور قدرتي نيمن سان لهي سگهجي ٿي. جيئن نور بنا سڀ ڪوڙ آهي. تيئن صحت بنا سڄ آهي.

2. مٿين نُڪري جو سهڻو سرو لکو.

3. انسان پنهنجي لاءِ نوان نوان مسئلا ڪيئن ٺوپيدا ڪري؟

4. جيون جي پر گهور ڪيئن لهي سگهجي ٿي؟

5. «روڳي» لفظ جو ضد لکو.

6. صحت جي معنيٰ ڇا آهي؟

7. انگريزي دوائن مان ڪهڙا نقصان آهن؟

8. صحت بنا سڄ آهي ڪيئن؟

نوٽ : (9 - 11) : صحيح لفظ چوندي خال ڀريو-

(شيطان، چادر، جل جي ڌارا)

1

9. ڪو صورت ۾ انسان چوي ڪوشر ڀريو.....چوي.

1

10. منهنجو جيون..... ڏک ۽ سڪه جنهنجا ٻه ڪنارا.

1

11. ڌرتي رات جي..... لاهي ننڊ مان جهٽ پٽ جاڳي آهي.

ڪنڊ - (B)

نوٽ : (12 - 19) : هيٺين سوالن جا جواب لکو-

2 12. پڙهڻ جي طريقي بابت «بيڪن» جا ڪهڙا ويچار آهن؟

2 13. «عمر ماروئي» ايڪا نڪي ۽ ۾ ڪهڙو سنديش ڏنل آهي؟

2 14. «پيدا آشرم» ڪهائي ۽ ۾ سراج جو ڪهڙو چتر چٽيل آهي؟

2 15. سنڌين جي خاص پوشاڪ ڪهڙي آهي؟

2 16. «شاهه لطيف» مالڪ ڌر ڪهڙي ويٺي ڪئي آهي؟

2 17. ڪوي ۽ «محنت» بيت ذريي ڪهڙو سنديش ڏنو آهي؟

2 18. «گلن جي توڪري» ڪويتا ۾ ڪوي ۽ رات ۽ ڏينهن جي اُها ڪنهن سان ڪئي آهي؟

2 19. قدرت وارا ڪويتا ۾ ڪوي ڪنهن جو عمدو بيلاب ڏيکاريو آهي؟

ڪنڊ - (C)

نوٽ : (20 - 23) : حوالا سمجهايو-

4 20. «پلائي ڪري اهو اُها ۽ سونڪي ٻڌاء، مان اهو ضرور ڪنديس».

ها

«هاڻي مون کان هر ٻي ٽين مهيني گاڏي ۽ جي سُفاري پيڇي کان..... ٿي».

4 21. «ابا ڏهري شريهر جا ڪهڙا حال؟ سي ۽ تپ ٿي پيو اٿم. سج چڙهي ته ڪوشريهر ۾ سگهه پوي».

ها

«جڏهن رت ڪٽورو ڏجي تڏهن پت ڪٽورو ملي ٿو».

[Turn over

8-509*

4 .22 «سانيم سدائين ڪرين مٿي سنڌ سُڪار دوس مٺا دلدار، عالم سڀ آباد ڪرين.»

يا

تنهنجي اهنساجو راجه، دُنيا دور دور پڌو حيرت ڪانڌو ٿي و ٿيو، سارا هيٺو ٿي و ٿيو.....

4 .23 «جڀ جاپ ڪيم، پوجا پاٽ ڪيم،

وڃي گنگا تي ائٺان ڪيم

سوچي سمجهي ويد پُراڻ پڙيم،

سامهون قدرت جو ڪرتار ڏنم.»

يا

وڻي هلي سنسار مان سستي،

سڀ ۾ آڻي چاهه ۽ چُستي،

ننڊڙا ڊگهڙا ڪومل ڪرڻا،

چلڪن چمڪن جڳ مڳ جهڙا.»

ڪنڊ - (D)

5 × 1 = 5

.24 ڪن به پنجن اصطلاحن جي معنيٰ لکي جملي ۾ ڪم آڻيو-

(i) ڪڪو وڪوڻين

(ii) باهه ٻارڻ

(iii) دل وٺڻ

(iv) روڪ جا چٽا چٽاڻ

(v) ڪنڊا ٻوڪڻ

(vi) ننڊڻ

(vii) گهوبِي هڻڻ

(viii) ڏٺو ڪرڻ

(ix) ٻاڻي ولوزڻ

(x) ٺٺن تي لوڻ پُرڪڻ

8-509*

S-74-Sindhi (T.L.)

5

25. اسم چاڪي چئجي تو اسم جي قسمن جانالا لکو.

ها

اسم ذات ۽ اسم تسنير جا مثال ڏيئي سمجهايو.

ڪنڊ - (E)

6

26. ڪنهن به هڪ وڻيه تي مضمون لکو۔

(i) سنڌيت ڏينهن چيئي چنڊ

(ii) صفائي اڀيان ۽ ڀارت

(iii) 'ڪورونا' جي پيءُ جا اُها ۽

(iv) انٽرنيٽ جي اهميت

6

27. دوست/ساهرڙي ۽ ڪي جنم ڏينهن جون واڌايون ڏيندي خط لکو.

ها

پيءُ جي شادي ۽ ڀر وڃڻ لاءِ پرنسيپل کي چئن ڏينهن جي موڪل واسطي درخواست لکو.

ها

نگرنگم جي ميٽرڪي رستن جي مرمت بابت درخواست لکو.

6

28. «سُلم» ڪهاڻي ۽ ڀر اماڻت پنهنجا ويچار لکو.

ها

رويو ندرناٽ ٽيگور جي شخصيت جي جان ڏيو.

ها

«اي داتا» ڪويتا جو سار پنهنجي لفظن ۾ لکو.